

Nordland fylkeskommune
v/fylkesråd for samferdsel Svein Eggesvik
v/samferdselssjef Odd Steinar Viseth
v/fylkesrådsleder Tomas Norvoll
v/fylkesordfører Sonja Steen

Gildeskål kommune
v/formannskapet
v/Sandhornøy lokalutvalg
v/Inndyr lokalutvalg

Sandhornøy, den 6. april 2019

Hurtigbåttilbudet i Gildeskål - behov for endring tilpasset reelt behov

Vi har nå levd med nye hurtigbåtruter i en måned og har behov for å formidle våre erfaringer, både med prosessen forut for endringene og om livet som pendler gjennom mars måned.

«Et bedre tilbud» er fylkeskommunens mantra når de omtaler ny ruteplan. Vi spør: hvem har fått et bedre tilbud? Og til hvilken pris?

Vi er mange som bor på Sandhornøya, men arbeider i Bodø. I en årrekke har hurtigbåten ivaretatt vårt transportbehov - ikke optimalt, men tilstrekkelig. 1. mars mistet arbeidspendlerne fra Inndyr hurtigbåten som mulig reisevei til Bodø. For oss på Sandhornøy er en lang arbeidsdag blitt enda lengre og den daglige reiseveien mer slitsom. Ruteendringene har ført til at mange ikke rekker jobben i tide og er tvunget til å finne alternative transportløsninger. Stikk i strid med samfunnets målsetning, tvinger endringene oss over fra kollektive transportmidler til bruk av personbil. Flere har måttet kjøpe bil som følge av nye ruter. Noen har kjøpt bolig i Bodø. Atter andre har vært tvunget til å bytte arbeid. Endringene har med andre ord grepet sterkt inn i våre private liv. Vi stiller spørsmål ved nødvendigheten av endringene. Hvilke forhold er det som rettferdiggjør så store omkostninger for oss dagpendlere?

Tidligere gikk Ytre Gildeskål-ruta fra Bodø tidlig morgen, via Arnøya før ankomst Våg, og retur til Bodø kl. 06.30. Den tidlige avgangen ivaretok alles behov med hensyn til å rekke arbeid og skole. Fra 1. mars skal «Fjordprinsessa» ha base på Våg gjennom hele uka. Kl. 06.50 går den fra Våg til Arnøya. Ifølge ruteplanen skal avgangen fra Arnøya til Bodø være kl. 07.00. Da har vi fortsatt ikke lagt til ved Arnøya, fordi båten ikke kommer til fergekaia før ferga har gått kl. 07.00!

Den største belastningen for oss pendlere er reisen hjem etter arbeid. Vi er prisgitt å bruke Nordlandsekspressen («Nexen»), som ikke lenger anløper Våg, men går direkte fra Bodø kl. 16.15 til Arnøya. Mens «Nexen» er på tur til Arnøya, går «Fjordprinsessa» fra Våg til Arnøya med eventuelle passasjerer som skal videre med «Nexen». Etter at «Fjordprinsessa» har satt av passasjerene (hvis noen i det hele tatt) på fergekaia på Arnøya, går den ut igjen, for å gi

plass ved kaia for «Nexen». Alle vi som skal videre til Våg, Fugløya, Fleinvær og Bliksvær må, mens vi venter på at «Nexen» skal gå og lokalbåten komme inn igjen for å hente oss, vente ute på fergekaia. Det er en hustrig opplevelse. Venterom? Nei, det har vi ikke. Når gods skal losses/lastes, tar det tid før «Nexen» er klar til å gå. Det skjer også at «Fjordprinsessa» har gods som skal lastes. Vi passasjerer må tålmodig vente på at «Fjordprinsessa» kan gå (tilbake) til Våg, før den enda en gang går samme rute tilbake igjen, forbi Arnøya og evt. videre til Fugløya – parallelt med ruta Nex gikk like før – og så til Fleinvær og Bliksvær! Logistikken i dette er hinsides all fornuft. Hadde «Nexen» anløpt Våg før Arnøya, ville alle passasjerer til Våg, Fugløya, Fleinvær og Bliksvær gått av her og tatt lokalruta videre. Vi hadde sluppet å måtte stå ute i regn og kuling på fergekaia på Arnøya, og vi hadde sluppet forlenget reisetid på grunn av lasting og lossing på Arnøya. Kort sagt, reiseveien hadde blitt langt mer hensiktsmessig - viktig for alle, ikke minst for oss som faktisk må reise hver dag.

Ikke en eneste dag gjennom mars måned har «Fjordprinsessa» vært på Våg etter ruta. Med ytterligere reisevei fra Våg, er vi nå ikke hjemme fra jobb før ca 17.30. En allerede lang arbeidsdag blir enda lengre og fritida desto knappere.

På fredager går mellom 50-75 % av alle passasjerene på «Nexen» av på Arnøya, enten fordi de ikke skal lenger, eller fordi de skal reise videre med lokalbåten til Våg, Fugløya, Fleinvær eller Bliksvær. Det betyr at vi er mange som rammes av en transportmessig logistikk som mildt sagt oppleves som dårlig håndverk.

Den dårlige forfatningen til hurtigbåtkaia på Arnøya burde ikke komme som en overraskelse på samferdselssjef Viseth, i og med at situasjonen har vært kjent i en årrekke, uten at det er tatt grep! Fergekaia, som vi nå må benytte som hurtigbåtkai, ligger utenfor moloen, uten skjerming mot vær og vind. Beliggenheten, med åpent hav mot sørvest, øker risikoen for at båten, langt oftere enn tidligere, vil måtte gå forbi Arnøya på grunn av værforholdene. Våg har ei god kai, innenfor en god molo og venterom. Tross disse forutsetningene, velger fylkeskommunen å gjøre Arnøya til knutepunkt i ny rute. Anbudsgrunnlaget gjør at Boreal, som drifter «Nexen», nekter å gå inn til Våg som alternativ hvis Arnøy ikke kan anløpes. Det betyr at vi, dersom værforholdene er vanskelige, havner på Ørnes. Hadde vi skulle reist fire ganger i året, hadde ikke dette vært det største problemet. Men for oss dagpendlere er usikkerheten rundt reiseveien en problemstilling som kommer i tillegg til alle andre kanselleringer og endringer, og som skaper ytterligere frustrasjon og stress i hverdagen. I mars har avgangen fra Bodø kl. 16.15 vært kansellert hele seks ganger. I tillegg er det seks ganger varslet om forbehold om anløp av Arnøya på grunn av vær. I sistnevnte situasjon må vi gamble på om «Nexen» går inn til Arnøya eller om vi må finne alternativ reisemåte hjem fra jobb og skole. Den uforutsigbare situasjonen er vanskelig for oss alle, og umulig for småbarnsforeldre. Enda en grunn til at man tvinges til å bruke privatbil, selv om ingen ønsker å bruke tre timer daglig for å komme seg til/fra jobb, når man i realiteten kunne ha reist over fjorden på 30 minutter dersom fylkeskommunen hadde lagt til rette for det.

I utkast til ny ruteplan finner vi to begrunnelser for de endringene som har rammet oss: å redusere utgifter og å redusere kjøretid mellom Bodø – Sandnessjøen. For oss er det vanskelig å forstå hvor besparelsene ligger i de endringene som er gjort i Gildeskål. For at «Fjordprinsessa» skal ha liggested ved Våg, må kaia rustes opp, blant annet med landstrøm. Hva er prisen for dette? Hvilke merutgifter følger av at båtmannskapet skal innlosjeres på Sandhornøya? Hver tidlig formiddag går Gildeskålruta fra Bodø til Gildeskål. Det er

vanskelig å forstå behovet for denne ruta, hvor mange passasjerer har den hatt i løpet av mars? Hva er kostnadene med at «Fjordprinsessa» går i (unødvendig) skytteltrafikk Våg – Arnøy – Våg, og deretter parallelt med «Nexen» på store deler av Gildeskål på ettermiddag? Når alternativet kunne vært at alle passasjerene hadde reist med samme båt helt fra Bodø?

Fylkeskommunens kutt av anløp handler, slik vi har forstått, i hovedsak om å korte ned på reisetiden mellom Bodø – Sandnessjøen t/r. Samferdselsråd Eggesvik uttaler blant annet følgende om ruten Bodø – Sandnessjøen på fylkeskommunens nettside: «Nå skal disse (rutene) passe godt sammen med flytilbudet til og fra Bodø. Det er viktig for næringslivet, for innbyggere som skal på ferie og turer og for pasienter som skal nå legetimer i Tromsø, Trondheim og Oslo». Når kuttene i den regionale ruten ikke kompenseres med hensiktsmessige lokalruter, blir realiteten at tilbudet til distriktene og dagpendlerne nedprioriteres til fordel for mer sporadisk reisende over lengre strekk. Vi forundrer oss over at dette er en ønsket politikk, særlig fra en fylkesråd som representerer Senterpartiet. For de som er avhengig av rask reisevei til/fra Bodø, har Widerøe et godt flytilbud langs Helgelandskysten.

Erfaringene gjennom mars viser at ruteendringene har hatt store konsekvenser for bruken av lokalbåten. Gjennom mange år har det daglig vært mellom 8 og 12 faste pendlere med morgenbåten fra Våg (som da gikk direkte til Bodø) og 1-2 faste fra Arnøya. I mars er det kun 2 arbeidspendlere og 1 skoleelev som tar båten fra Våg. Også korresponderende buss på Sandhornøya har mistet sine faste passasjerer. Med bakgrunn i fylkeskommunens arrogante holdning til konsekvensene av den dramatiske forverringen av vårt kollektive reisetilbud, kan det være grunn til å frykte at neste steg fra fylket er å vise til det lave antall passasjerer som begrunnelse for ytterligere reduksjon av buss- og båttilbudet på Sandhornøya!

I Statistisk sentralbyrås statistikk, er Gildeskål blant de 100 kommunene i Norge med prosentvis størst fraflytting. Man kunne tro at det inspirerte kommunens politikere til å strekke seg langt i arbeidet for å sikre tiltak som kan bidra til å opprettholde og kanskje til og med øke bosetting. Gitt nærheten til Bodø, er utgangspunktet perfekt for å se Bodø og Gildeskål som en felles bo- og arbeidsregion. Skal Gildeskål kunne nyttiggjøre seg synergieffekten av nærheten til arbeidsmarkedet i Bodø, må vi ha et effektivt kollektivt reisetilbud. Etter at vi pendlere ble klar over alvoret i situasjonen rundt endringen av båtrotene, har vi forsøkt å engasjere kommunens politikere. Det har vi i liten grad lyktes med. Vi har også forsøkt å få lokalutvalget i tale, med håp om at de kunne målbare våre synspunkt og behov videre inn i det politiske systemet. Heller ikke her har vi nådd fram.

Vi er forbannet over måten politikere og byråkrater kan snu opp-ned på vår hverdag uten å bry seg om konsekvensene, frustrert over manglende mulighet for dialog og overgitt over manglende demokratiske prosesser i beslutningsprosessen. Er det tilfeldig at svar fra fylkeskommunen på våre tidligere henvendelser i 2018 først kommer etter at Avisa Nordland den 26. januar -19 trykket en artikkel om konsekvensene for oss pendlere? I samferdselsråd Sverre Eggesviks brev til oss av 30.01.19 når arrogansen sitt høydepunkt når han oppfordrer oss til å planlegge vår hverdag ut fra de nye rutene!

De nye hurtigbåtrotene er en hån mot oss dagpendlere og et godt bidrag til avfolkning av distriktene. Når skal fylkeskommunen innse galskapen og sørge for at rutene tilpasses oss som faktisk har et reelt behov for å reise hver dag, og ikke kreere et ruteoppsett som synes å være bygget på håpet om hypotetiske nye brukere – som så langt glimrer med sitt fravær.

for pendlere fra Sandhornøy og Inndyr

Bente Fridtjofsen